

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

190

Vragen van de leden **Jan Vos** en **Kerstens** (beiden PvdA) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het niet aanpassen van de ISDS-clausule voor geschillenbeslechting in het handelsverdrag met Canada, genaamd CETA* (ingezonden 9 september 2015).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 5 oktober 2015).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat Eurocommissaris Cecilia Malmström niet bereid is de ISDS-clausule in het CETA-verdrag met Canada aan te passen?¹

Antwoord 1

Ik heb kennisgenomen van de artikelen waarin beweerd wordt dat de Eurocommissaris dit gezegd zou hebben.

Vraag 2

Wat is uw oordeel over de opvatting van de Eurocommissaris?

Antwoord 2

Deze berichtgeving is gebaseerd op de beantwoording van de schriftelijke vragen van Europarlementariër Da Masi.² Daarin geeft Eurocommissaris Malmström aan dat in CETA de nieuwe aanpak van investeringsbescherming en het daarbij horende geschillenmechanisme is opgenomen. Zij geeft aan de CETA onderhandelingen niet meer te willen heropenen, maar in overleg met de Canadezen het investeringshoofdstuk verder af te willen stemmen in lijn met de recente ontwikkelingen in het TTIP debat, bijvoorbeeld via technische aanpassingen. Dit is in lijn met het eerdere standpunt hierover van de Commissie en wordt gesteund door Nederland.

¹ RTL Z, «Malmström weigert Canada verdrag aan te passen», 20 februari 2015. <http://www.rtlz.nl/algemeen/politiek/malmstrom-weigert-verdrag-met-canada-aan-te-passen>

² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2015-008188&language=EN>

Vraag 3

Meent u dat het brede EU-debat over ISDS, waarover u schrijft in uw antwoorden op eerdere vragen, voldoende wordt gevoerd? Zo nee, welke verbeterpunten ziet u?³

Antwoord 3

Ik constateer dat in Nederland en andere landen een kritisch, breed-maatschappelijk debat over investeringsbescherming wordt gevoerd door vele stakeholders en verwelkom dit debat. Op 4 mei jl. heeft Eurocommissaris Malmström haar voorstellen voor modernisering van het investeringshoofdstuk in TTIP gepresenteerd, gebaseerd op eerdere voorstellen van Nederland, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Zweden en Denemarken. Zoals ik heb aangegeven in de aanbiedingsbrief met het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken Handel (RBZ) van 7 mei 2015 met het kenmerk 2015.238263, sluiten deze voorstellen nauw aan op het Nederlandse standpunt en geven een goed en evenwichtig beeld van het debat waarbij goed is geluisterd naar de zorgen die spelen. In reactie op de resolutie van het Europees parlement over een nieuw systeem dat het traditionele private arbitragesysteem moet vervangen (A8-0175/2015), heeft de Eurocommissaris ook aangegeven dat hiernaar geluisterd zal worden. Uit het op 16 september gepresenteerde voorstel voor een Investment Court System blijkt dat de Europese Commissie vergaande verbetervoorstellen doet,⁴ waarbij er een permanent tribunaal en beroepsmechanisme met benoemde rechters ingesteld zal worden en het recht op beleidsvrijheid van lidstaten wordt gegarandeerd. Deze voorstellen zijn in lijn met de Nederlandse inzet, zoals ik in de brief van 25 juni 2014 in reactie op de motie van Ojik (Kamerstuk 21 501-02-1397) heb aangegeven en voldoen aan de resolutie van het Europees parlement.

Vraag 4 en 5

Hoe oordeelt u over het voornemen van de Commissie om CETA in 2016 in werking te laten treden met de huidige ISDS-clausule, terwijl er momenteel hard wordt gewerkt aan een alternatief voor ISDS binnen het handelsverdrag met de VS (TTIP)?

Bent u bereid de Commissie te verzoeken de CETA-onderhandelingen aangaande ISDS te heropenen? Zo ja, welke stappen gaat u ondernemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4 en 5

De voorstellen die Nederland met een aantal EU-lidstaten hebben gedaan voor vernieuwing van het mechanisme voor investeringsbescherming in TTIP zijn van belang voor alle verdragen die afspraken over investeringsbescherming bevatten, dus ook voor CETA.

CETA bevat al vernieuwingen. Zo zijn er specifieke bepalingen opgenomen over transparantie in arbitrageprocedures, worden oneigenlijke (frivole) claims uitgesloten, wordt voorzien in een vaste lijst van arbiters en een gedragscode en zullen verdragspartijen de mogelijkheid van een beroepsprocedure nader uitwerken. Verder wordt de beleidsruimte van overheden gegarandeerd.

Zoals hierboven (zie vraag 1) aangegeven geeft de Europese Commissie aan de CETA-onderhandelingen niet te willen heropenen, maar in overleg met Canada het investeringshoofdstuk verder af te stemmen in lijn met de recente ontwikkelingen in het TTIP-debat. Dit vereist niet dat de onderhandelingen heropend worden, maar kan via technische aanpassingen in de juridische revisie gedaan worden. Deze aanpak is in lijn met het eerdere standpunt hierover van de Commissie. Nederland steunt deze aanpak. Als het proces van juridische revisie is afgesloten, zal het akkoord ter goedkeuring en ondertekening worden voorgelegd aan de Raad en zal het ook moeten worden goedgekeurd door het Europees parlement.

³ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 1331

⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/september/tradoc_153807.pdf

Vraag 6

Indien het huidige CETA-verdrag doorgang vindt in het Europees parlement, wat betekent dit dan volgens u voor de onderhandelingen over TTIP? Zou dit tot gevolg kunnen hebben dat de inzet van de Europese Commissie om ISDS aan te pakken sterk in geloofwaardigheid afneemt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke mogelijkheden ziet u om dit te voorkomen?

Antwoord 6

De voorstellen van de Europese Commissie beogen een nieuwe standaard te zetten voor alle lopende en toekomstige EU-investeringsonderhandelingen. Voordat CETA ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het Europees parlement, is er ruimte om het investeringshoofdstuk verder af te stemmen. De Canadese regering weet dat het debat over ratificatie door het Europees parlement nog plaats moet vinden en dat gekeken zal worden welke elementen in dat proces geïncorporeerd kunnen worden in de tekst. Ik kan me overigens niet voorstellen dat Canada niet open staat voor verdere verbeteringen.